

II. Щодо суб'єктів декларування

11. Хто належить до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище?

Перелік службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, визначений у примітці до статті 50 Закону, відповідно до якої під службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, в цій статті розуміються:

Президент України, Прем'єр-міністр України, член Кабінету Міністрів України, перший заступник або заступник міністра, член Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольного комітету України, Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Голова Фонду державного майна України, його перший заступник або заступник, член Центральної виборчої комісії, член, інспектор Вищої ради правосуддя, член, інспектор Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, народний депутат України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Уповноважений із захисту державної мови, члени Національної комісії зі стандартів державної мови, Директор Національного антикорупційного бюро України, його перший заступник та заступник, Голова Національного агентства з питань запобігання корупції та його заступники, Генеральний прокурор, його перший заступник та заступник, Голова Національного банку України, його перший заступник та заступник, член Ради Національного банку України, Секретар Ради національної безпеки і оборони України, його перший заступник та заступник, Керівник Офісу Президента України, його перший заступник та заступник, Постійний Представник Президента України в Автономній Республіці Крим, його перший заступник та заступник, радник або помічник Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, особи, посади яких належать до посад державної служби категорії «А» або «Б», та особи, посади яких частиною першою статті 14 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» віднесені до першої – третьої категорій, а також судді, прокурори і слідчі, керівники, заступники керівників державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, їх апаратів та самостійних структурних підрозділів, керівники, заступники керівників державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких поширюється на територію

однієї або кількох областей, Автономної Республіки Крим, міст Києва або Севастополя, керівники державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, юрисдикція яких поширюється на територію одного або кількох районів, міста республіканського в Автономній Республіці Крим або обласного значення, району в місті, міста районного значення, військові посадові особи вищого офіцерського складу.

Інформація щодо того, чи належить суб'єкт декларування до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, зазначається станом на останній день звітного періоду (станом на 31 грудня для щорічних декларацій).

12. Які посади належать до посад з високим рівнем корупційних ризиків?

Відповідно до частини першої статті 50 Закону, перелік суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, затверджується Національним агентством.

Згідно з рішенням Національного агентства від 17.06.2016 № 2 «Про затвердження переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19.07.2016 за № 987/29117, до таких посад віднесено:

посаду Керівника Офісу Президента України, його першого заступника та заступника;

посади керівників та заступників керівників структурних підрозділів у складі самостійних структурних підрозділів центрального апарату Національного банку України;

посади керівників та заступників керівників самостійних структурних підрозділів територіальних управлінь Державної судової адміністрації України;

посади керівників державних підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання державної форми власності та їх заступників, призначення яких здійснюється державними органами;

посади державної служби, визначені структурою державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, у разі недоцільності утворення структурних підрозділів;

посади в органах місцевого самоврядування:

перших заступників, заступників міських (міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим, районного значення) голів, заступників сільських, селищних голів;

заступників голів районних, районних в містах рад;

секретарів міських (міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим, районного значення), сільських, селищних рад;

керуючих справами виконавчих комітетів міських (міст – обласних центрів та міста Сімферополя, міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення) рад;

голів постійних комісій з питань бюджету обласних, Київської та Севастопольської міських рад (у разі коли вони працюють у раді на постійній основі).

При цьому звертаємо увагу, що наведений перелік може змінюватися Національним агентством.

13. Хто належить до національних публічних діячів?

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 46 Закону у декларації зазначаються відомості про належність до національних публічних діячів відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Відповідно до пункту 25 частини першої статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (Закон від 14.10.2014 №1702-VII), національні публічні діячі – це фізичні особи, які виконують або виконували протягом останніх трьох років визначені публічні функції в Україні, а саме:

Президент України, Прем'єр-міністр України, члени Кабінету Міністрів України;

перші заступники та заступники міністрів, керівники інших центральних органів виконавчої влади, їх перші заступники і заступники; народні депутати України;

Голова та члени Правління Національного банку України, члени Ради Національного банку України;

голови та судді Конституційного Суду України, Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів;

члени Вищої ради правосуддя, члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, члени Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів;

Генеральний прокурор та його заступники;

Голова Служби безпеки України та його заступники; Директор Національного антикорупційного бюро України та його заступники;

Голова Антимонопольного комітету України та його заступники;

Голова та члени Рахункової палати;

члени Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України;

надзвичайні і повноважні послы;

Начальник Генерального штабу - Головнокомандувач Збройних Сил України, начальники Сухопутних військ України, Повітряних Сил України, Військово-Морських Сил України;

державні службовці, посади яких належать до категорії «А»;

керівники обласних територіальних органів центральних органів виконавчої влади, керівники органів прокуратури, керівники обласних територіальних органів Служби безпеки України, голови та судді апеляційних судів;

керівники адміністративних, управлінських чи наглядових органів державних та казенних підприємств, господарських товариств, державна частка у статутному капіталі яких перевищує 50 відсотків;

керівники керівних органів політичних партій та члени їх центральних статутних органів.

Слід звернути увагу, що 28 квітня 2020 року набрав чинності новий Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та

фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (Закон від 06.12.2019 № 361-IX), який визначає коло національних публічних діячів.

При зазначенні інформації про належність до національних публічних діячів зважаючи на посаду, яку обіймає особа на останній день звітного періоду відповідної декларації.

14. Хто вважається «посадовими і службовими особами інших державних органів» відповідно до підпункту «и» пункту 1 частини першої статті 3 Закону?

У цілях визначення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону (відповідно до підпункту «и» пункту 1 частини першої статті 3 Закону), під «посадовими та службовими особами інших державних органів» слід розуміти працівників державних органів, які здійснюють функції представників влади або обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій.

Так, адміністративно-господарські функції (обов'язки) – це обов'язки з управління або розпорядження державним, комунальним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальницьких, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо.

Організаційно-розпорядчі функції (обов'язки) – це обов'язки щодо здійснення керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, комунальних підприємств, установ або організацій, їхні заступники, керівники структурних підрозділів, їхні заступники, особи, які керують ділянками робіт.

Стосовно інших працівників державних органів, які виконують функції з обслуговування або технічні функції, то вони можуть визнаватися посадовими чи службовими особами лише за умови, що разом із цими функціями вони виконують організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки.

15. Хто вважається «посадовими особами юридичних осіб публічного права» відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону?

При вирішенні питання віднесення осіб до посадових осіб юридичних осіб публічного права (відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону) першочергово виникає питання розмежування статусу юридичних осіб публічного права та юридичних осіб приватного права (у разі, якщо статут, інший правовстановлюючий документ юридичної особи не містить чіткого визначення такого статусу).

Відповідно до статті 81 ЦК України юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права.

Юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування. Порядок утворення та правовий статус юридичних осіб публічного права встановлюються Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 167 ЦК України держава може створювати юридичні особи як публічного, так і приватного права.

Питання віднесення юридичних осіб (їх об'єднань), заснованих на основі державної (комунальної) власності, до юридичних осіб приватного або публічного права на рівні законодавства однозначно не вирішено.

Критерії юридичних осіб публічного права і юридичних осіб приватного права, які зазначені в статті 81 ЦК України, є єдиною законодавчо закріпленою ознакою розмежування, що мають суттєвий, але не виключний характер.

Так, наприклад, при створенні юридичних осіб приватного права за участю держави мають місце одночасно як розпорядчий акт уповноважених органів державної влади, так і установчі документи відповідно до вимог статті 87 ЦК України.

Ще однією з основних відмінностей між юридичними особами публічного права та юридичними особами приватного права, засновником (учасником) яких є держава в особі своїх органів, є те, що юридичні особи приватного права, на відміну від юридичних осіб публічного права, є власниками переданого їм державного майна, а держава є лише власником

акцій і володіє корпоративними правами таких юридичних осіб – господарських товариств. Навпаки у юридичних осіб публічного права, закріплене за державними, комунальними підприємствами майно залишається у власності держави і є предметом лише володіння, користування підприємства з встановленими обмеженнями щодо розпорядження.

Тому для визначення критеріїв розмежування юридичних осіб публічного та приватного права, засновником яких є держава, територіальна громада, необхідним є застосування спеціальних норм, визначених в статтях 167, 169 ЦК України, та відповідних норм чинного законодавства, якими регулюється правовий статус та правовий режим майна державних та комунальних підприємств, господарських товариств тощо.

З урахуванням положень Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, інших законів України можна сформулювати найбільш суттєві ознаки юридичної особи публічного права:

1) створення юридичної особи на підставі розпорядчого акта Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, а у випадках, встановлених законом, – і на підставі установчого документа;

2) визначення порядку створення та правового статусу юридичної особи Конституцією України або законом України, який є відмінним від ЦК України, та Законів України, що прийняті відповідно до ЦК України;

3) метою та основним видом діяльності юридичної особи є реалізація останньою публічних функцій держави чи територіальної громади, які покладені на них Конституцією України та законом;

4) наявність у юридичної особи не загальної, а спеціальної правоздатності;

5) відсутність у юридичних осіб публічного права майна, закріпленого на самостійному речовому праві;

6) допоміжний характер підприємницької діяльності юридичної особи публічного права до її основної діяльності;

7) покладення юридичної відповідальності на державу, АР Крим, органи місцевого самоврядування за діяльність такої юридичної особи.

При цьому юридичній особі публічного права не обов'язково мають бути притаманні всі зазначені ознаки.

Таким чином, для з'ясування питання, чи належить та або інша юридична особа (об'єднання юридичних осіб) до юридичних осіб публічного чи приватного права, необхідно аналізувати всю сукупність нормативно-правових актів та правовстановлюючих документів, які визначають правовий статус безпосередньо цієї юридичної особи (об'єднання).

Вказане має значення у цілях визначення суб'єктів, на яких поширюється дія Закону (відповідно до підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону).

Під посадовими особами юридичних осіб публічного права, насамперед комунальних та державних установ і підприємств слід розуміти осіб, які мають повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративногосподарські функції.

У разі визначення посадових осіб на державних підприємствах до уваги слід також брати положення частини третьої статті 65 Господарського кодексу України. Зважаючи на зміст цієї норми, посадовими особами підприємства є керівник, головний бухгалтер, члени наглядової ради (у разі її утворення), виконавчого органу та інших органів управління підприємств. Статутом підприємства посадовими особами можуть бути визнані й інші особи.

Визначальним при цьому є обсяг повноважень відповідного працівника. До прикладу, виконавчі директори, директори з окремих питань, директори департаментів, начальники відділів, служб, центрів, бюро, груп тощо та заступники керівників структурних підрозділів (у тому числі відокремлених, а також підрозділів у структурі таких відокремлених підрозділів) таких юридичних осіб безумовно наділені адміністративно-господарськими чи організаційно-розпорядчими функціями.

У зв'язку із наведеним звертаємо увагу, що при визначенні того, чи є працівник юридичної особи публічного права посадовою особою, враховується обсяг та характер здійснюваних ним функцій. Тому навіть в разі невизначення працівника посадовою особою у статутних чи інших внутрішніх документах підприємства він може бути посадовою особою і бути суб'єктом декларування в розумінні Закону з огляду на здійснювані ним адміністративно-господарські та організаційно-розпорядчі функції. Зміст адміністративно-господарських та організаційно-розпорядчих функцій (обов'язків) наведений у відповіді на запитання 14 цих Роз'яснень.

16. Чи стає особа суб'єктом декларування у разі тимчасового виконання обов'язків службової чи посадової особи (організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських обов'язків)?

У цілях визначення суб'єктів декларування, згідно із Законом, слід застосовувати вужче тлумачення і вважати службовими, посадовими особами – суб'єктами декларування лише тих працівників, на яких покладено відповідні обов'язки на постійній основі. Наприклад, наявність у посадовій інструкції працівника (спеціаліста, головного спеціаліста тощо) положення про те, що він може виконувати певні додаткові організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські обов'язки на час відсутності керівника структурного підрозділу не є достатнім для того, щоб вважати такого працівника посадовою чи службовою особою, яка є суб'єктом декларування відповідно до Закону. Цей висновок не змінюється навіть в разі призначення працівника тимчасово виконувачем обов'язків на посаді у зв'язку з відсутністю його колеги, який займає зазначену посаду і за яким зберігається робоче місце та посада (відпустка по догляду за дитиною, відрядження, перебування на лікарняному тощо). Адже виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника чи керівника – це заміна (яка визначається як суміщення посад) працівника, відсутнього через відпустку, тимчасову непрацездатність, відрядження та з інших причин, коли відповідно до чинного законодавства за ним зберігається місце роботи і посада.

В той же час зовсім інші правові наслідки має призначення працівника виконувачем обов'язків на вакантній посаді (вакантною є посада, зазначена у штатному розписі відповідного органу, організації, установи, підприємства, на яку не укладено договір). В такому випадку вважається, що працівник призначений виконувачем обов'язків. При цьому враховуючи, що визначення певного строку у трудовому договорі (контракті) під час призначення працівника виконувачем обов'язків на вакантній посаді не має юридичного значення для здійснення правового регулювання цих правовідносин, така особа вважатиметься суб'єктом декларування в розумінні статей 3 та 45 Закону.

17. Чи належать посадові особи, особи, які входять до складу наглядової ради банків, придбаних державою відповідно до статті 411 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», до суб'єктів декларування?

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 1, підпункту «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону особи, які входять до складу

наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, є суб'єктами декларування.

18. На яких посадових осіб закладів, установ та організацій не поширюється обов'язок подання декларацій та інші заходи фінансового контролю?

Згідно з частиною п'ятою статті 45 Закону дія розділу VII «Фінансовий контроль» Закону не поширюється на посадових осіб закладів, установ та організацій, які здійснюють основну діяльність у сфері:

соціального обслуговування населення;

соціальної та професійної реабілітації осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю;

соціального захисту ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;

охорони здоров'я (крім керівників закладів охорони здоров'я центрального, обласного, районного, міського (міст обласного значення, міст Києва та Севастополя) рівня);

освіти (крім керівників вищих навчальних закладів та їх заступників);

науки (крім президентів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, перших віце-президентів, віце-президентів та головних учених секретарів Національної академії наук України та національних галузевих академій наук, інших членів Президії Національної академії наук України та президій національних галузевих академій наук, обраних загальними зборами Національної академії наук України та національних галузевих академій наук відповідно, керівників науково-дослідних інститутів та інших наукових установ);

культури;

мистецтв;

відновлення та збереження національної пам'яті;

фізичної культури;

спорту;

національно-патріотичного виховання.

Крім того, вимоги фінансового контролю, згідно із частиною п'ятою статті 45 Закону не поширюються також на військовослужбовців військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, військової служби за призовом осіб офіцерського складу, а також військових посадових осіб з числа військовослужбовців військової служби за контрактом осіб рядового складу, військової служби за контрактом осіб сержантського і старшинського складу, військовослужбовців молодшого офіцерського складу військової служби за контрактом осіб офіцерського складу, крім військовослужбовців, які проходять військову службу у військових комісаріатах.

19. Чи поширюється обов'язок подання декларацій та інші заходи фінансового контролю на іноземців-нерезидентів, які входять як незалежні члени до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства, державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі?

Ні. Відповідно до частини шостої статті 45 Закону дія розділу VII «Фінансовий контроль» Закону не поширюється на іноземців-нерезидентів, які входять як незалежні члени до складу наглядової ради державного банку, державного підприємства, державної організації, що має на меті одержання прибутку, господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі.

20. Чи належать нотаріуси (державні та приватні) до суб'єктів декларування?

Нотаріуси (державні та приватні) не належать до суб'єктів декларування та декларації не подають.

Згідно з абзацом п'ятнадцятим частини першої статті 1, підпунктом «б» 10 пункту 2 частини першої статті 3 особи, які не є державними службовцями, посадовими особами місцевого самоврядування, але надають публічні послуги, зокрема нотаріуси, не є суб'єктами декларування.

Водночас, нотаріуси є суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, зокрема вимоги та обмеження, передбачені статтями 22, 23, 28 Закону (обмеження щодо використання службових повноважень чи свого

становища, обмеження щодо одержання подарунків, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів).

21. Чи належать працівники патронатної служби до суб'єктів декларування?

Працівники патронатної служби є суб'єктами декларування з 18 жовтня 2019 року.

Згідно з абзацом п'ятнадцятим частини першої статті 1, підпунктом «ї» пункту 1 частини першої статті 3 суб'єктами декларування є, зокрема, особи, які займають посади патронатної служби, визначені Законом України «Про державну службу», помічники суддів.

Водночас працівники патронатної служби, які виконують свої обов'язки на громадських засадах, не є суб'єктами декларування.

22. Чи є члени виборчих комісій суб'єктами декларування?

Згідно з абзацом п'ятнадцятим частини першої статті 1, підпунктом «ж» пункту 1 частини першої статті 3 Закону суб'єктами декларування є члени Центральної виборчої комісії.

Крім того, підпунктом «а» пункту 2 частини першої статті 3 Закону визначено, що суб'єктами, на яких поширюється дія Закону є, зокрема, посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої цієї статті.

Згідно із частиною сьомою статті 33 Виборчого кодексу України, дільничні виборчі комісії не є юридичними особами, а тому члени таких комісій не є суб'єктами декларування відповідно до Закону.

Окружні виборчі комісії та територіальні виборчі комісії є юридичними особами публічного права. При цьому відповідно до частини восьмої статті 33 Виборчого кодексу України територіальні виборчі комісії є постійно діючими органами. Водночас, як випливає зі змісту статей 203, 208 цього Кодексу, формування складу територіальних виборчих комісій здійснюється щоразу під час організації місцевих виборів. Тому члени таких комісій здійснюють відповідну діяльність на тимчасовій основі.

Отже, робота членів виборчих комісій характеризується тимчасовим характером без призначення на посаду як за основним місцем роботи.

З урахуванням наведеного голова, заступник голови, секретар та інші члени окружних виборчих комісій та територіальних виборчих комісій не можуть вважатися посадовими особами юридичних осіб публічного права в розумінні Закону і тому не є суб'єктами декларування.

23. Станом на яку дату зазначається інформація про місце роботи, посаду суб'єкта декларування, чи належить суб'єкт декларування до осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище відповідно до статті 50 Закону, чи належить його посада до посад, пов'язаних з високим рівнем корупційних ризиків, а також чи належить особа до публічних діячів?

За загальним правилом, інформація у декларації зазначається станом на останній день звітного періоду (крім окремих об'єктів декларування). Це стосується, зокрема:

відомостей про місце роботи та посаду суб'єкта декларування, тип і категорію посади;

відомостей про те чи належить суб'єкт декларування до осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище відповідно до статті 50 Закону, або чи належить його посада до посад, пов'язаних з високим рівнем корупційних ризиків;

відомостей про те, чи належить суб'єкт декларування до національних публічних діячів.

Водночас враховуючи те, що обов'язок подавати декларацію, як такий, пов'язаний і виникає лише у зв'язку із зайняттям певної посади і здійсненням відповідним функцій, звертаємо увагу на винятки з цього загального правила.

Ситуація 1.

Якщо особа подає декларацію кандидата на посаду за попередній рік, вона повинна зазначати назву майбутнього місця роботи і майбутню посаду, у зв'язку з якою у неї виник обов'язок подати декларацію, тип і категорію посади, на яку вона претендує, а не місце роботи та посаду, на якій вона фактично перебувала станом на кінець звітного періоду. Тому всі інші перелічені у запитанні статуси зазначаються, зважаючи на статус посади, на яку особа претендує, а не на якій перебувала на кінець року, за який подається декларація.

Ситуація 2.

Особа була призначена на посаду у період з 1 січня по 31 березня включно і повинна подати першу щорічну декларацію до 1 квітня за попередній рік.

У цьому випадку особа повинна зазначити назву її місця роботи, посади та її тип і категорію посади, яку вона обіймає на момент подання першої щорічної декларації. Тому всі інші перелічені у запитанні статуси вказуються нею, зважаючи на посаду, яку особа обіймає на момент подання такої декларації.

Ситуація 3.

У випадку припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, і подання декларації у наступному після цього році (декларація після звільнення) особа повинна зазначити назву місця роботи, посаду, тип і категорію посади, у зв'язку з якою у неї виник обов'язок подати таку декларацію, а не місце роботи та посаду, на яких вона перебувала після звільнення станом на останній день звітного року чи на момент подання декларації. Тому всі інші перелічені у запитанні статуси вказуються, зважаючи на посаду, яку особа обіймала на момент звільнення.

24. Як заповнювати декларацію особам, для яких посада суб'єкта декларування не є основною або які займають посади, обидві з яких є посадами суб'єкта декларування?

Відповідно до статті 46 Закону у декларації зазначаються, зокрема, відомості про місце роботи (проходження служби) суб'єкта декларування, займану ним посаду (пункт 1 частини першої статті 46 Закону), а також про посаду чи роботу, що виконується або виконувалася суб'єктом декларування за сумісництвом у звітному періоді (пункт 11 частини першої статті 46 Закону).

Проблемними у зв'язку з цим є ситуації, коли основне місце роботи суб'єкта декларування не пов'язане з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування або коли як основне місце роботи особи, так і робота (посада) за сумісництвом пов'язані з виконанням зазначених функцій.

Це стосується, наприклад, депутатів місцевих рад, які не працюють в раді на постійній основі, членів наглядових рад державних чи комунальних підприємств, для яких ця робота не є основною тощо.

Зазначеним суб'єктам декларування слід керуватися таким.

1. У розділі 2.1 «Інформація про суб'єкта декларування» декларації у полях, які стосуються місця роботи та займаної посади, слід зазначити посаду, у зв'язку з якою виник обов'язок подати декларацію (наприклад, посаду депутата місцевої ради чи члена наглядової ради). Те саме стосується кандидатів на такі посади суб'єктів декларування.

Якщо ж особа займає дві посади, які обидві пов'язані із декларуванням, і при цьому одна з них віднесена до посад службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище (відповідно до примітки до статті 50 Закону), то в розділі 2.1 «Інформація про суб'єкта декларування» вказується саме посада службової особи, яка займає відповідальне та особливо відповідальне становище.

Якщо ж жодна з посад суб'єкта декларування не віднесена до посад службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, то вказується та посада, яка є основним місцем роботи суб'єкта декларування, в дужках вказується інша займана посада.

2. При заповненні розділу 15 «Інформація щодо роботи за сумісництвом» декларації в полях, які стосуються посади чи роботи, що виконується або виконувалася за сумісництвом, у зазначених ситуаціях слід зважати на те, яка робота є основною для особи. Тому в цьому розділі зазначається лише посада чи робота, яка виконувалася у звітному періоді за сумісництвом до основної.

25. Як заповнювати відомості про унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі, якщо у суб'єкта його немає?

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 46 Закону в декларації зазначаються відомості про унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі суб'єкта декларування та членів його сім'ї. Таку інформацію слід зазначити в декларації лише в разі реєстрації відомостей про суб'єкта декларування та членів його сім'ї у Єдиному державному демографічному реєстрі.

У разі відсутності у суб'єкта декларування або членів його сім'ї унікального номера запису в Єдиному державному демографічному реєстрі, його отримання з метою заповнення декларації не вимагається. При цьому у відповідному полі декларації слід обрати позначку «Не застосовується».

Звертаємо увагу, що Порядок ведення Єдиного державного демографічного реєстру та надання з нього інформації, взаємодії між уповноваженими суб'єктами, а також здійснення ідентифікації та верифікації затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.10.2017 № 784.

Пунктами 8 та 9 цього Порядку передбачено, що внесення до Реєстру інформації про особу та видані їй документи здійснюється уповноваженими суб'єктами у разі:

оформлення документів, якщо на цей час зазначена інформація не внесена до Реєстру або змінилася;

реєстрації місця проживання чи місця перебування;

реєстрації актів цивільного стану; за бажанням особи, якщо інформація про неї не внесена до Реєстру.

Унікальний номер запису в Реєстрі є незмінним.

Зокрема, відомості про унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі містяться у паспорті громадянина України та паспорті громадянина України для виїзду за кордон, оформлених засобами Реєстру.

26. У декларації необхідно зазначити «місце фактичного проживання або поштову адресу, на яку суб'єкту декларування Національним агентством може бути надіслано кореспонденцію». Чи можна вказати абонентську скриньку поштового відділення як адресу для надсилання кореспонденції?

Суб'єкт декларування може вказати абонентську поштову скриньку як поштову адресу, на яку Національним агентством може бути надіслано йому кореспонденцію.

Зважаючи на пункт 2, пункти 43 та 93 Правил надання послуг поштового зв'язку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 270, поштовою адресою є адреса відправника та адресата, яка зазначена на поштовому відправленні, бланку поштового переказу у спеціально призначеному для цього місці. При цьому з використанням абонентської поштової скриньки доставляються: прості поштові відправлення; повідомлення про надходження поштових відправлень, які підлягають видачі в об'єкті поштового зв'язку, поштових переказів; повторні

повідомлення про надходження рекомендованих поштових відправлень; періодичні друковані видання.

Одночасно звертаємо увагу, що для обрання такого способу отримання кореспонденції в електронній формі декларації слід:

1) у відповідному полі вказати індекс відділення зв'язку, у якому відкрито абонентську скриньку;

2) зазначити відповідний населений пункт;

3) у полі «Номер корпусу» зазначити номер абонентської скриньки у форматі «а/с №»;

4) в інших полях блоку «Місце фактичного проживання або поштова адреса, на яку Національне агентство з питань запобігання корупції може надсилати кореспонденцію суб'єкту декларування» обрати позначку «Не застосовується».